

Leeswijzer Signaalvlaggen

Leeswijzer / toelichting bij de signaalvlaggen op de criteria inhoudsvaliditeit, vergelijkbaarheid, registratiebetrouwbaarheid en statistisch betrouwbaar registreren als opgenomen in de openbare databestanden Zichtbare Zorg over verslagjaar 2010

Den Haag - mei 2011

Gebruikers van de openbare gegevens Zichtbare Zorg moeten geïnformeerd worden over beperkingen die voorlopig aan het gebruik verbonden zijn, zodat zij verantwoord om kunnen gaan met de gegevens. Hiertoe is een methodiek met signaalvlaggen ontwikkeld.

Leeswijzer Signaalvlaggen

Het programmabureau Zichtbare Zorg helpt zorgaanbieders in verschillende sectoren bij het inzichtelijk maken van de kwaliteit van de geleverde zorg. Hiertoe ondersteunt Zichtbare Zorg de verschillende sectorale stuurgroepen bij het ontwikkelen en implementeren van kwaliteitsindicatoren, en stelt de gegevens beschikbaar voor cliënten, zorgverzekeraars, toezichthouders, zorgverleners en beleidsmakers. Zichtbare Zorg ziet het daarbij als haar taak om de betrouwbaarheid, validiteit en vergelijkbaarheid van de gegevens te borgen.

Er wordt echter nog maar relatief kort met kwaliteitsindicatoren in de zorg gewerkt. Daarom is het nog een zoektocht naar mogelijkheden, waarbij we onze ogen niet moeten sluiten voor onmogelijkheden. De komende jaren is het daarom noodzakelijk om de gebruikers van de gegevens te informeren over beperkingen die voorlopig aan het gebruik van de data verbonden zijn: gebruikers moeten voldoende context geboden krijgen om verantwoord om te kunnen gaan met de gegevens.

Zichtbare Zorg heeft daarom, in samenwerking met de sectorale stuurgroepen en experts uit het veld, een methodiek ontwikkeld om de zeggingskracht van de indicatoren te beoordelen. In deze methodiek wordt beoordeeld in hoeverre de indicatoren voldoet aan vier methodologische criteria: inhoudsvaliditeit, vergelijkbaarheid, registratiebetrouwbaarheid en statistisch betrouwbaar onderscheiden.

De signaalvlaggen doen nadrukkelijk *geen* uitspraken over de kwaliteit van de zorg, maar vormen een indicatie voor de kwaliteit van de indicator; de zeggingskracht.

Belang en gebruik van de signaalvlaggen

Als eerder vermeld hebben de signaalvlaggen primair een belang bij het duiden van de gegevens: het bieden van voldoende context aan de gebruikers om verantwoord om te kunnen gaan met de gegevens. Het is de verantwoordelijkheid van deze partijen hoe ze met deze beoordeling in relatie tot de bruikbaarheid van de indicatorwaarden voor hun doeleinden omgaan. Het uitgangspunt is dat alle indicatorwaarden openbaar worden. Op basis van de vlaggen kan de sectorale stuurgroep eventueel wel het besluit nemen om gegevens niet of deels openbaar te maken.

De methodologische criteria geven de stuurgroep daarnaast inzicht waarmee ze doelmatige keuzes kunnen maken in de doorontwikkeling van de indicatoren, waarmee de zeggingskracht verbeterd kan worden. Over de jaren heen kan zo ook bekeken worden of de zeggingskracht verbetert. Aan de hand van de uitkomsten op de beoordeling kan de Stuurgroep over de jaren heen monitoren of de zeggingskracht van de indicatoren verbeteren.

De signaalvlaggen zijn, net als de openbare gegevens zelf, bedoeld voor de professionele gebruikers van de kwaliteitsgegevens. De individuele burger of kiezende consument zelf is nadrukkelijk niet de doelgroep van deze signaalvlaggen. De signaalvlaggen dienen als achtergrond- en contextinformatie bij de gegevens.

Vier methodologische criteria

Hieronder volgt een omschrijving van de vier methodologische criteria. De scores op de criteria vormen altijd samen het totaalbeeld van de zeggingskracht van de indicatoren en indicatorwaarden. Essentieel is het inzicht dat voor wat betreft de afzonderlijke criteria de zwakste schakel de uiteindelijke kwaliteit van de indicator bepaalt. De inhoudsvaliditeit van een indicator kan goed zijn, maar als de registratiebetrouwbaarheid matig is, dan is de gebruikswaarde van de indicator gering. Zijn er meerdere zwakke plekken (bijvoorbeeld naast een matige registratiebetrouwbaarheid ook nog een matige vergelijkbaarheid), dan wordt de uiteindelijke kwaliteit (en dus ook de gebruikswaarde) zwakker dan de zwakste schakel.

1. Inhoudsvaliditeit

Een indicator scoort 'groen' op het criterium inhoudsvaliditeit als de relatie tussen de geleverde zorg (of het ontbreken daarvan) en de zorguitkomsten bij de cliënt duidelijk is. Voor uitkomstindicatoren betekent dit dat is aangetoond dat de gemeten uitkomst beïnvloedbaar is door de zorgaanbieder(s) waar de indicator betrekking op heeft. Voor structuur- en procesindicatoren betekent dit dat is aangetoond dat de gemeten structuur of processen ook daadwerkelijk de gewenste zorguitkomsten beïnvloeden. De inhoudsvaliditeit op setniveau is goed als de set van indicatoren de relevante aspecten van de geleverde zorg goed dekt. Hierbij wordt gelet op de relevante fasen (indicatie, proces van zorg zelf, uitkomsten) en de kwaliteitsdomeinen (effectiviteit, veiligheid, cliëntgerichtheid).

Deze vlag is op indicatorniveau bepaald en verschilt dus niet tussen zorgaanbieders.

Dimensie	Kleur	Dat betekent: ...
Inhoudsvaliditeit	Rood	Wat er gemeten is (de indicator) zegt niets over wat je wilt meten (abstracte concept dat een onderdeel van de kwaliteit van zorg weerspiegelt).
	Oranje	Wat er gemeten is (de indicator) zegt deels iets over wat je wilt meten (abstracte concept dat een onderdeel van de kwaliteit van zorg weerspiegelt).
	Groen	Wat er gemeten is (de indicator) zegt iets over wat je wilt meten (abstracte concept dat een onderdeel van de kwaliteit van zorg weerspiegelt).

2. Vergelijkbaarheid

Een indicator scoort 'groen' op vergelijkbaarheid als de indicatorwaarden van verschillende zorgaanbieders op een bepaalde indicator vergelijkbaar zijn. Dat wil zeggen dat de berekende indicatorwaarden daadwerkelijke verschillen in de kwaliteit van de geleverde zorg weerspiegelen en niet de verschillen in de cliëntenpopulaties van de zorgaanbieders.

Deze vlag is op indicatorniveau bepaald en verschilt dus niet tussen zorgaanbieders.

Dimensie	Kleur	Dat betekent: ...
Vergelijkbaarheid	Rood	Er zijn factoren die een zorgaanbieder niet kan beïnvloeden, maar die wel van invloed zijn op de waarde van de indicator. Verschillen tussen zorgaanbieders kunnen daar deels door verklaard worden (bijvoorbeeld patiëntkenmerken).
	Oranje	Er zijn mogelijk factoren die een zorgaanbieder niet kan beïnvloeden, maar die wel van invloed zijn op de waarde van de indicator. Verschillen tussen zorgaanbieders kunnen daar deels door verklaard worden (bijvoorbeeld patiëntkenmerken).
	Groen	Er zijn geen factoren die een zorgaanbieder niet kan

		beïnvloeden en die wel van invloed zijn op de waarde van de indicator. Verschillen tussen zorgaanbieders kunnen daar niet door verklaard worden (bijvoorbeeld patiëntkenmerken).
--	--	--

3. Registratiebetrouwbaarheid

Een indicator scoort 'groen' op registratiebetrouwbaarheid als het proces van meten, registreren, aanleveren en verwerken van de voor de indicator benodigde gegevens tijdig, juist, volledig en uniform en zonder systematische meetfouten gebeurt.

Deze vlag is op indicatorniveau bepaald en verschilt dus niet tussen zorgaanbieders.

Dimensie	Kleur	Dat betekent: ...
Registratiebetrouwbaarheid	Rood	Alle zorgaanbieders bezien, zijn er vraagtekens te zetten bij de inrichting van het registratieproces.
	Oranje	Alle zorgaanbieders bezien, wordt ten dele aan belangrijke voorwaarden voor het betrouwbaar inrichten van het registratieproces voldaan.
	Groen	Alle zorgaanbieders bezien, wordt (bijna) volledig aan belangrijke voorwaarden voor het betrouwbaar inrichten van het registratieproces voldaan.

4. Statistisch betrouwbaar onderscheiden

Een indicator scoort 'groen' op het criterium 'statistisch betrouwbaar onderscheiden' als de waarden voldoende nauwkeurig zijn gemeten. Dit betekent dat toevalsfluctuaties beperkt zijn en vrij zeker is dat, wanneer bij een nieuwe groep van cliënten dezelfde indicator opnieuw wordt vastgesteld, dezelfde waarde wordt gevonden. Dit hangt nauw samen met het aantal cliënten waarop de indicatorwaarde is gebaseerd.

Deze vlag is voor de sector Ziekenhuizen op indicatorniveau bepaald en verschilt dus niet tussen zorgaanbieders. Voor de overige sectoren geldt dat deze wel verschilt tussen zorgaanbieders. Meer informatie over het methodologische criterium 'statistisch betrouwbaar onderscheiden' en de wijze waarop de kleurcodes worden bepaald, vindt u in de Leeswijzer Signaaltvlag Statistisch Betrouwbaar Onderscheiden, te vinden op www.zichtbarezorg.nl/documenten.

Dimensie	Kleur	Dat betekent: ...
Statistisch betrouwbaar onderscheiden	Rood	(Alle zorgaanbieders bezien, is) Een zinnige vergelijking van (deze) zorgaanbieder(s) met het landelijke gemiddelde (is) niet mogelijk.
	Oranje	(Alle zorgaanbieders bezien, vraagt) Een zinnige vergelijking van (deze) zorgaanbieder(s) met het landelijke gemiddelde (vraagt) een genuanceerd oordeel.
	Groen	(Alle zorgaanbieders bezien, is) Een zinnige vergelijking van (deze) zorgaanbieder(s) met het landelijke gemiddelde (is) statistisch verantwoord.

De signaaltvlaggen doen nadrukkelijk geen uitspraken over de kwaliteit van de zorg, maar vormen een indicatie voor de kwaliteit van de indicator; de zeggingskracht.